

TURİZM SEKTÖRÜNDE ÖNCELİKLİ PROJELER

Nüfusun %2 gibi yüksek bir düzeyde arttığı ve yirmi beş yaş altındaki nüfusun genel nüfusa oranının %60 olduğu ülkemizde genç kuşaklara iş imkanı yaratılması, mevcut istihdam alanlarının geliştirilmesi zorunluluk haline gelmiştir.

Türkiye ekonomisinin itici gücü olan turizm sektörü ise hedeflediği "sürdürülebilir turizm, uluslar arası pazarda yüksek rekabet gücü sağlayacak, vatandaşlarımızın tümüne ve yabancı turistlere tatminkar tatil olanakları sunacak şekilde geliştirmek" olarak tanımlanan vizyonuna, ancak sektöre hizmet sunanları hızlı, verimli, etkin şekilde dünya gerekleri doğrultusunda yenileyerek sahip olabilir.

Bu nedenle turizm sektörü rekabet gücünü, ancak tesislerde istihdam edilecek genç nitelikli ara kademe elemanı ile yükseltebilecektir. Turizme hizmet veren tüm görevliler yabancı dil bilen kişilerden seçilecek, turizm faaliyetleri turistleri rahatsız etmeden yürütülecektir.

Turizmde yeni istihdam araştırması yapılmamış olmasına rağmen, mevcut yatırım/işletme trendi ile uluslar arası genel kabuller dikkate alındığında; bugün için belgeli tesislerde 2010 yılında 166-222 bin, belediye belgeli tesislerde 31-46 bin kişilik istihdama ihtiyaç duyulduğu bilimsel olarak söylenebilir. Bu istihdamın yaratılması ise yatırım ve işletmelerin geliştirilmesi / çoğaltılması ile mümkün olacaktır.

1- VERGİ AVANTAJLARINA DAYALI TEŞVİK SİSTEMİ

a) Turizm yatırımlarının geliştirilmesi, herkesin söylediği gibi ek teşvik tedbirleriyle sistemin daha karmaşık hale getirilmesiyle değil, vergi oranlarının düşürülmesiyle başarılabilir. Diğer bir deyişle, turizm sektöründeki tatminkar olmaktan uzaklaşan tüm teşvikler kaldırılmalı ancak bunun yerine kurumlar vergisinin teşvik edici makul bir orana çekilmesi için hükümete öneri götürülecektir. Bu uygulama ile, sanılanın aksine, yabancı ve yerli yatırımlar çok daha kısa sürede artacaktır. Bu uygulama, her yıl değişen teşvik tedbirleri yerine **yatırımcının önem verdiği kararlı dengeyi sağlayacaktır**. Böylece, hükümetin ekonomiye müdahalesinin azaldığı görülerek, yatırım-işletme ve buna bağımlı olarak istihdamı artırıcı etki ortaya çıkacaktır.

1984 yılında sektör için Endonezya'daki uygulaması, başarılı olan bu model , Türkiye turizm sektörü için neden denenmesin. Kaldı ki, Dünya Bankası/Fiasın Türkiye Vergi Sistemi için önerileri de bu doğrultudadır.

b) İç ve dış turizm hareketlerini teşvik eden uzun vadeli ve düşük faizli tüketici kredileri yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan temin edilerek turizm yatırımcılarının hizmetine sunulacaktır.

c) Bu yaklaşımın bir sonucu olarak, turizm işletmelerinin faaliyetleri nedeniyle elde ettikleri turizm hasılatı, ülkeye kazandırılan döviz nedeniyle ihracatta döviz kazandırıcı faaliyetler olarak değerlendirilerek, elde edilen hasılatın döviz kazandırıcı kısmına normal Kurumlar Vergisi Oranının 10 puan düşürülerek uygulanması suretiyle (%30 olan Kurumlar Vergisi Oranı %20 olarak uygulanacak) düşük vergilemeye dayalı primli bir teşvik önerilmesi sektörde canlılık yaratacaktır. Aynı şekilde Geçici Vergi (Peşin Vergi) oranı da %25'den %15'e çekilerek Turizm şirketlerinin kur farkından doğan fiktif vergilendirmeleri de ortadan kaldırılacaktır.

d) Türkiye’de uygulanan K.D.V oranları Turizm sektörü için oldukça yüksektir. Bu oranlar Akdeniz ülkelerindeki oranlara çekilerek uluslar arası rekabette maliyetlerin düşürülmesi yoluna gidilecektir.

2- ULUSAL MESLEK STANDARTLARININ OLUŞTURULMASI GEREĞİ

Turizmde yatırım/işletmeler bu şekilde arttırılırken Turizmde kalite, verimlilik ve standardizasyonun gelişmesine yönelik olarak **“Sertifikasyon Sistemi”**ne geçilecek, **“Ulusal Meslek Standartları Yasa Tasarısı”** (önceki hükümet döneminde Meclise sevk edildi) paralelinde sektör + devlet + işçi temsilcilerinden oluşan bir yapı ile Sertifikaasyon Sistemine göre bu yapının hem yatırım, hem işletme, hem de istihdam izleme – değerlendirme sistemini kontrolü sağlanacaktır.

Turizm sektörü ve eğitimin Türk ekonomisinin alt yapısı ve itici gücü olarak kabul edildiği bir sistem uygulamaya konulacaktır. Turizm Liselerindeki **eğitimin pratik yanının** artırılması yanında, çok iyi ve güçlü bir **lisan eğitiminin** verilerek orta düzey personelin iyi yetiştirilmesinin sağlanması çok önemlidir. Ayrıca yatak kapasitesi 1.5 milyona çıkartılacaksa şu andaki okul ve öğretmenlerin sayıları da yetersizdir. Bu nedenle Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği yapılarak yepyeni bir proje hayata geçirilecektir.

Bu önerinin alternatifi teşviklerin yönünün değiştirilmesidir. Örneğin yatırım için kullanılan **“Yatırım İndirimi Teşviki”** başta olmak üzere; teşvikler, yaratılacak personel istihdamı imkanı ile orantılı olarak verilecektir.

3- YENİ TURİZM BÖLGELERİ OLUŞTURULMASI GEREĞİ

Türkiye gelecek 10 yıllık projeksiyonunu turizm de 1.5 Milyon yatak kapasitesine ulaşma, yıllık 60 milyon turist ve 50 milyar \$ gelir elde etme olarak ortaya koymaktadır. **Bu durum bugün 400.000 civarında olan yatak kapasitesinin yaklaşık 4 katına ulaşılması gereğini ortaya koymaktadır.** Bunun bir sonucu olarak turizm yatırımlarına önümüzdeki 10 yıllık süreçte ortalama yıllık 5 milyar \$ kaynak aktarılması gereği vardır. Bunun 1 milyar \$’ı özel sektör tarafından öz kaynak olarak bulunmak durumundadır. Geri kalan 4 milyar \$’lık kısmın Dünya piyasaları rayicine uygun **“Turizm Yatırım Kredisi”** olarak sağlanması büyük önem arz etmektedir.

Turizm yatırımlarının süratle yapılabilmesi için öncelikle; Turizm amaçlı arazi ve arsa tahsislerinin diğer bir anlatımla Turizm bölge ve merkezlerinin planlanması, onaylanması gerekmektedir. Bunun için Devletin Milli Emlak Mevzuatını, Ormanların Konumunu, Kıyı Mevzuatını, Devletin Hüküm ve Tasarrufu altındaki kamunun kullanımına açık arsa ve arazilerin hukuki yapısını çok iyi bilen yöneticilerle çalışılması şarttır.

Yeni Turizm Bölgelerinin tespiti, planlanması ve turizm hizmetine sunulmasının tek elden Turizm Bakanlığı içersinde oluşturulacak bir birim ile diğer Bakanlıklarla koordineli şekilde ancak Turizm Bakanlığı merkezli yapılmasını hedeflemekteyim. **Böyle bir yapılanma sonucu bölgelerdeki planlamalarda farklı kurum ve kuruluşlardan kaynaklanan farklı uygulamalardan da kaçınılmış olacaktır.**

Hedef, yeni turizm yatırımlarına yönelik olarak 10 yıllık program kapsamında turizm master planının süratle hazırlanması bu plana uygun arsa ve arazi tahsislerinin gerçekleştirilmesi ve tahsis yetkisinin Turizm Bakanlığında olmasıdır.

4- ŞANS OYUNLARI TURİZMİNİN BÖLGELENDİRİLMESİ PROJESİ

Türkiye Asya ile Avrupa kıtaları arasındaki coğrafi konumu ile sıcak Akdeniz iklimlerindeki sahil, liman ve yat turizmine uygunluğunun bir sonucu olarak elinde tuttuğu imkanlarla, şans oyunlarında Ortadoğu, Balkanlar arasındaki köprüde adeta Serbest Bölge olması imkanını elinde tutmaktadır.

Her dört yıldızlı otellerin şans oyunları salonlarına sahip olmasının yanlış bir politika olduğu bütün dünyadaki örnekleriyle anlaşılmış ve terk edilmiştir. Bu uygulama yerine Türkiye Coğrafyasının önemli Turizm Merkezlerinde (**Örneğin; İstanbul'da 2 adet, Kuşadası, Marmaris, Bodrum, Kemer, Antalya, Belek, Alanya, Mersin, Samsun, Trabzon**) 12 adet Bölgede Şans Oyunları Salonlarının açılması gereği, bir dünya gerçeği olarak kabul edilmektedir.

Bölgesel şans oyunları merkezlerindeki faaliyetlerle ilgili temel esaslar aşağıdaki gibi olacaktır.

a) Bölgelerdeki faaliyetler tamamen Devlet Denetiminde gerçekleştirilecek olup, kurumsal kimlik kazanmış kişiler tarafından yürütülecektir.

b) Gerek oteller, gerekse casinolar dünya standartlarına uygun olarak inşa edilecek olup, büyük ve gösterişli eğlence merkezleri olacaktır. Şans oyunları ile Casinoların, oteller dışında birer adet **merkezi ve bağımsız Casinolar** olarak inşa edilecektir.

c) Bu merkezlere o bölgede ikamet eden yerli turistlerin girişleri ayda bir kez ile sınırlandırılacaktır.

Şans oyunları turizminin nakit getirisini tek kalem olarak tahmin etmek oldukça güçtür. Amerika Birleşik Devletlerinin Las Vegas kentini yılda ortalama 38 Milyon turist ziyaret etmekte ve Amerikan Ekonomisine 80 Milyar \$ para bırakmaktadır. Bu rakam turist başına 2100.- \$'a tekabül etmektedir.)

Eğlenceye yönelik turizm hareketinde, yabancı turistlerin yaklaşık % 20'sinin bu merkezleri ziyaret ettiği hesaplanmıştır. Bu rakam 10 Milyon turist ziyaret ettiği bir ülkede ortalama 2 Milyon turist casinolara uğradığı gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Buna ilave olarak en az 2 Milyon turist sadece oyun amaçlı olarak bu eğlence merkezlerine gitmektedir. Turizm bölgelerinin kuruluşundan itibaren ilk 1 veya 2 yılda bu bölgelerin Türk ekonomisine katkısının yıllık 5 Milyar \$ olacağı rahatlıkla söylenebilir. Takip eden yıllarda ise Türk Ekonomisine yıllık ortalama 10 Milyar \$'ın üzerinde döviz girdisi sağlanacağını söylemek yanlış olmayacaktır.

Sonuç olarak, oluşturulacak bu özel turizm eğlence merkezlerinde Dünyadaki örneklerinde olduğu gibi Devletin etkin kontrolü ve denetimi altında çok önemli tutarlarda Turizm geliri elde edilecektir. Bu türden eğlence merkezlerinde yaratılan gayri safi hasılanın %50'ye yakın kısmı vergi ve benzeri adlarla Devlete gelir olarak akar. Ayrıca hedefimiz, bu eğlence merkezlerinde istihdamın artırılması bağlamında önemli bir nüfusa iş imkanları yaratmaktır.

5- "TUR OPERATÖRÜ" TANIMININ GEREĞİ YAPILACAKTIR

Turizm mevzuatımızda, dünyada yaygın olarak kullanılan ve turizmde önemli bir yeri ve konumu olan "**Tur Operatörü**" tanımı bulunmamaktadır. "**Tur Operatörlüğü**" dünyada turizmde ileri gitmiş ülkelerle rekabet edebilme açısından son derece önemli bir kurumdur. Bizde Turist Rehberleri", "Tur Operatörü" olarak değerlendirilmektedir. **Bu hatalı bir uygulamadır ve yanlış pazarlamaya neden olmaktadır.**

Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliđi Kanununda yer almayan "TUR OPERATÖRÜ" tanımı, dünya standartlarına uygun olarak bu kanuna konulacak, ayrıca "TUR OPERATÖRLERİ"nin öğretim, eğitim ve standartları konusunda Turizm Bakanlığı öncülüğünde turizmde öncü üst kurum ve kuruluşlarla birlikte çalışılarak Türk Turizmine yeni bir boyut kazandırılacaktır.

Tur operatörlerinin Dünyadaki örneklerinde olduğu gibi, getirdikleri kişi başına prim uygulaması ve Türk Turizmine sağladıkları tanıtım katkısı payına göre desteklenmesi yönünde düzenlemeler yapılacaktır.

6- TURİZM BAKANLIğININ YENİDEN YAPILANDIRILMASI PROJESİ

Turizm, Ankara'da sadece Bakanlık Merkezli bir iş olmaktan çıkarılacaktır. Turizmin, bir dünya gerçeği olduğundan hareketle, bu konuda çalışan üst birlik ve kurumlar başta olmak üzere seyahat acentelerini de kapsayan bir birliktelik içersinde yapılması gereği vardır. Bu nedenle;

a) Turizm Bakanlığı Merkez, Bölge ve Taşra Teşkilatları yeniden yapılandırılma süreci içersinde çağdaş anlamda faaliyet gösteren birimler haline getirilmelidir. Bu düşünceden hareketle Turizm İl Müdürlükleri 3 Enformasyon memurunun çalıştığı yerler olmaktan çıkarılarak Yabancı dil bilen, turizmi kavramış, turiste ve turizme hizmet veren birimler haline getirilecektir.

Özel sektöre bölgesel tanıtım yapılabilmesi için gerek yörenin içersinde gerekse uluslararası boyutta yöre belediyelerine ve otelcilik teşkilatlarına destek verilerek, özel sektör tarafından Turizm Enformasyon Bürolarının kurulması, örneğin; Alplerde (Avusturya, İsviçre, vs.) olduğu gibi. Bölge belediyelerine ve turizm organizasyonlarına bağlı çalışan bu bürolar döner sermaye şeklinde enformasyon ve tanıtım yürütecek ve paket turla gelmeyen münferit turistlere ayrıca rezervasyon hizmeti vererek, otellerden belli paralar kazanılacaktır.

b) Özelleştirme kapsamındaki K.İ.T.lerde çalışan personelden yüksek seviyede yabancı dil bilenleri Turizm Bakanlığı bünyesinde kullanılmak üzere alınacak, belli bir eğitimden geçirildikten sonra Merkez, Bölge ve Taşra (il) teşkilatlarında görevlendirileceklerdir. Bu personelin seçiminde Devlet Personel Başkanlığının personel dağıtım aşamasında müdahale edilerek iyi ve kalifiye personelin Bakanlık Bünyesine aktarılmasına yönelik özel bir proje geliştirilecektir.

c) Turizm mevzuatımızda, AB mevzuatına uyum sürecine yönelik olarak yapılması gereken değişiklikler süratle derlenerek, Bakanlar Kuruluna bir paket halinde sunulacaktır.

d) Turizm Bakanlığı klasik turizmci görüşünden arındırılarak, "**Turizm Uzmanı**" çalıştıran bir Bakanlığa dönüştürülerek, Turizm Uzmanlığı, Tur Operatörlüğü gibi bir kariyer haline getirilecektir.

e) Turistlerin kalabalık grupla halinde giriş-çıkış yaptıkları limanlar ile hudut kapılarında etkin, verimli ve süratli hizmetler verilmesine yönelik olarak yeni düzenlemeler yapılacağı gibi, **Turistik güzergahların güvenliği, rekreasyon bölgelerinin oluşturulması, temizliği ve güvenliği ile mola ve dinlenme tesislerinin yeniden yapılandırılması milli bir turizm politikası olarak ortaya konulacaktır.**

f) Turizmde tanıtımın yalnızca uluslararası havaalanlarında broşür dağıtmak olmadığı, özellikle uluslararası arenada turizm pastasından pay kapmak için modern, çağdaş ve görsel reklam araçlarının kullanılması gerektiği, bunun için de **yepyeni bir tanıtım ve reklam politikasının ortaya konulması Bakanlığın temel hedefi olacaktır.** Turizm sektöründe faaliyet gösteren tüm kurum ve kuruluşlar bu politikaların oluşturulmasına bizzat katkıda bulunacaklardır. Bu katılım özel sektörün hem finansal hem de fikirsel katkılarıyla gerçekleştirilecektir.

g) Turizm Bakanlığı ile Ulaştırma Bakanlığı arasında sürekli koordinasyon sağlanarak, özellikle turizm bölgeleri arasında ulaşımın sağlanması ve düşük kapasiteli charterlar vasıtasıyla havaalanlarının kullanılması için **Bakanlıkta gerekli birimler oluşturularak faaliyete geçirilecektir.**

Yatak kapasitesinin gelişmesine paralel olarak **altyapı ve turizmin bütün alanlarında**, örneğin **charter uçak kapasitesi, hava alanları, karayolu ulaşımı**, yolcu gemisi limanları orantılı olarak planlanıp aynı şekilde geliştirilecektir.

h) Turizm Bakanlığı kendi bünyesinde sürekli hizmet veren bir **"ALO-TURİZM"** hattını kurarak, her yabancı dilde turistlere hizmet verecektir. Bu konuda uluslararası standartlara ulaşılacaktır.

i) Bölgesel Turizm Sağlık Üniteleri kurularak, bu birimlerin Sağlık Bakanlığı ile koordineli olarak çalışması projesi hayata geçirilecektir. Turizm Sağlık Merkezleri helikopter, ambulans gibi araçlarla donatılacak, bu konu tamamen Turizm Bakanlığının organize ettiği bir çalışma biçiminde yürütülecektir. Bu çalışmanın sonucu olarak **ilk etapta 15 Adet Turizm Sağlık Helikopteri, 25 Adet Turizm Sağlık Ambulansı, Bölgesel Sağlık Merkezlerinde süratle hizmete sokulacak, özellikle orta ve daha üst yaş grubu turistler açısından bu araçlar tam teçhizatlı halde olacaktır. Bu yatırım gerçekleştirilirken özel sektöründe önü açılacaktır.**

7- MÜZE VE ÖREN YERLERİ ÜCRETLERİNDE DÜZENLEME

Türkiye'de özellikle yabancı turistlerin müze ve ören yerlerini ziyaret etmek için ödedikleri ücretler uluslararası standartlara göre çok yüksektir. Bugün Milano'da bir kiliseyi ziyaret eden yabancı turist orada ne kadar giriş ücreti ödüyorsa, Türkiye'de Ayasofya Müzesini veya Mevlana'yı ziyaret ederken aynı ücreti ödemelidir. Yabancı turistin yeme, içme, konaklama, seyahat için örneğin 300.-\$ ödediği bir turizm hareketine ilave olarak 150.-\$ Müze ve Ören yeri ziyareti giriş ücreti ödemesinin hiçbir katkısı olmadığı gibi turizme zarar vermektedir. Bu düzenleme uluslararası standartlara uygun olacaktır. **Ücretler Turizm Bakanlığı tarafından yeniden belirlenecektir. Bu konuda turizme hizmet veren kurum, birlik ve kuruluşların görüşlerine başvurulacak Dünya uygulamalarına paralel tarifeler oluşturulacaktır.**

Ayrıca müze ve ören yerlerinin 24 saat hizmet vermesine imkan sağlayacak yasal ve idari düzenlemeler süratle yerine getirilecektir. Özellikle tarihi yerlerde insanların eğlenerek bilgilendirileceği audio-vision sistemleri ile geceleri yapılacak ışık ve ses showları, gündüzleri yapılacak tarihi skeçlerle **gezi kalitesi arttırılarak daha yüksek ücretleri talep etmek mümkün olduğu gibi böyle tekamül etmiş bir tanıtımdan hem turistlerin etkilenmesi, hem de parasının karşılığını aldığı hissettirilmesi sağlanacaktır.**

8- TURİZMİN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ GÖREVİ

Türkiye, Dünya üzerinde son derece önemli sosyal ve kültürel bir konuma sahiptir. Türkiye bir İpek Yolu Ülkesidir. Turizm Bakanlığı Dünyada büyük hareketliliklere neden olan **"İNANÇ TURİZMİ"**ne yönelik politikalar üretecektir.

Ayrıca, Dünyadaki turizm hareketlerinde önemli yer tutmaya başlayan spor aktiviteleri, (Dünya Futbol Şampiyonasında Dünya III. olan Türkiye'dir) Formula 1 yarışları, İzcilik Federasyonunun ve Dağcılık Federasyonunun faaliyetleri **"SPOR TURİZMİ"** anlamında Turizm Bakanlığının koordinasyonunda gerçekleştirilecek, Bakanlık uluslararası arenada Türk Turizmini üst sıralara taşıma fonksiyonu üstlenecektir.

Önemli uluslararası konferansların ve toplantıların Türkiye'de organizasyonuna yönelik faaliyetler sonucu **"KONGRE TURİZMİ"** nin de önemli bir pay almasına yönelik faaliyetleri Bakanlıkça desteklenmesi sağlanacaktır.

SONUÇ :

Bölgemizde şiddetli savaş rüzgarlarının estiği bu dönemde, turizm hassas ve kırılgan bir fay hattında yer almaktadır. Böyle bir dönemde Türkiye Dünya turizm pastasındaki payını artırma yönünde atağa geçmediği takdirde, mevcut pazarını da kaybedebilir. Bu nedenle Turizm Bakanlığının ortaya koyacağı plan, proje ve politikalar son derece önem taşımaktadır. Her türlü savaş ihtimaline ve oluşacak savaş şartlarına rağmen kırılgan fay hattı üzerindeki Türk Turizminin zarar görmemesi ve turizmden beklenen hasılanın sağlanması, yeni pazarların oluşturulması, etkin Bakanlık politikaları ile mümkündür.

Turizm Bakanlığının eylem ve işlemleri ile alacağı kararlarla turizm sektörünün önünü açıcı olmalıdır. Bu da, Devlet bürokrasisini iyi bilen, bürokraside koordinatör rolünü üstlenebilecek kişi veya kimselerden oluşturulacak bir ekiple mümkündür. Turizm Bakanlığınca yeni bir ruh ve hareket verilmesi yatırımcısı, işletmecisi ve acenteleriyle sektörü hak ettiği yere kaldıracaktır. Sonuçta kazanan, Milli Gelirinin artışıyla, işsizliğin azaltılmasıyla yeni iş imkanlarının yaratılmasıyla Türkiye ve Türk Turizmi olacaktır.